

Тема уроку: Колективний договір

Загальні положення

Колективний договір — угода, яка укладається між власником або уповноваженим органом (особою) і одним або кількома [профспілковими](#) чи іншими уповноваженими на представництво трудовим колективом органами, а у разі відсутності таких органів — представниками трудящих, обраними та уповноваженими трудовим колективом.

Колективний договір укладається:

1. на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності і господарювання, які використовують найману працю і мають права юридичної особи, а також у структурних підрозділах підприємства, установи, організації в межах компетенції цих підрозділів;
2. відповідно до чинного законодавства (ст.ст.10-20 Гл. 2 [Кодексу законів про працю України](#), ст.1 [Закону України "Про колективні договори і угоди"](#) та ін.) та узятих сторонами зобов'язань.

Його основна ціль - урегулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин, а також узгодження інтересів трудящих, власників та уповноважених ними органів.

Сторони колективного договору

Колективний договір укладається між:

- власником або уповноваженим ним органом (особою), з однієї сторони, і
- первинною профспілковою організацією, які діють відповідно до своїх статутів, а у разі їх відсутності - представниками, вільно обраними на загальних зборах найманих працівників або уповноважених ними органів, з другої сторони.

Якщо на підприємстві, в установі, організації створено кілька первинних профспілкових організацій, вони повинні на засадах пропорційного представництва (згідно з кількістю членів кожної первинної профспілкової організації) утворити об'єднаний представницький орган для укладення колективного договору. В цьому разі кожна первинна профспілкова організація має визначитися щодо своїх конкретних зобов'язань за колективним договором та відповідальності за їх невиконання. Первинна профспілкова організація, що відмовилася від участі в об'єднаному представницькому органі, позбавляється права представляти інтереси працівників при підписанні колективного договору.

Зміст колективного договору

Зміст колективного договору визначається сторонами в межах їх компетенції.

У колективному договорі **встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, зокрема:**

- зміни в організації виробництва і праці;
- забезпечення продуктивної зайнятості;
- нормування і оплати праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій та ін.);
- встановлення гарантій, компенсацій, пільг;
- участі [трудового колективу](#) у формуванні, розподілі і використанні прибутку підприємства (якщо це передбачено статутом);
- режиму роботи, [тривалості робочого часу](#) і відпочинку;
- умов і охорони праці;
- забезпечення житлово-побутового, культурного, медичного обслуговування, організації оздоровлення і відпочинку працівників;
- гарантій діяльності [профспілкової](#) чи інших представницьких організацій працівників;

- умов регулювання фондів оплати праці та встановлення міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- заборона дискримінації.

Колективний договір може передбачати додаткові порівняно з чинним законодавством і угодами гарантії, соціально-побутові пільги, зокрема щодо дитячого оздоровлення та придбання новорічних подарунків для дітей працівників тощо. Умови колективного договору, що погіршують порівняно з чинним законодавством і угодами становище працівників, є недійсними (ст. 16 [Кодексу законів про працю України](#)).

Внесення змін

Зміни і доповнення до колективного договору протягом строку його дії можуть вноситися:

- тільки за взаємною згодою сторін;
- в порядку, визначеному колективним договором;
- за тією ж процедурою, що і прийняття колективного договору.

Зміни і доповнення також підлягають повідомній реєстрації.

Дія колективного договору

Положення колективного договору:

- поширюються на всіх працівників підприємств незалежно від того, чи є вони членами профспілки,
- є обов'язковими як для роботодавця, так і для працівників підприємства.

Колективний договір:

1. набирає чинності з дня підписання представниками сторін або з дня, зазначеного у колективному договорі.
2. після закінчення строку дії колективний договір продовжує діяти до того часу, поки сторони не укладуть новий або не переглянуть чинний, якщо інше не передбачено договором.
3. зберігає чинність у разі зміни складу, структури, найменування уповноваженого власником органу, від імені якого укладено цей договір.

У разі реорганізації підприємства установи, організації колективний договір зберігає чинність протягом строку, на який його укладено, або може бути переглянутий за згодою сторін.

У разі зміни власника підприємства чинність колективного договору зберігається протягом строку його дії, але не більше одного року. У цей період сторони повинні розпочати переговори про укладення нового чи зміну або доповнення чинного колективного договору.

У разі ліквідації підприємства колективний договір діє протягом усього строку проведення ліквідації.

На новоствореному підприємстві колективний договір укладається за ініціативою однієї із сторін у тримісячний строк після реєстрації підприємства, якщо законодавством передбачено реєстрацію, або після рішення про заснування підприємства, якщо не передбачено його реєстрацію.

Звіти про виконання колективного договору

Сторони, які підписали колективний договір, щорічно в строки, передбачені колективним договором, звітують про його виконання.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ:

1. Що називають колективним договором?
2. Яка мета укладання колективного договору?
3. На кого поширюється дія колективного договору?